

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. II. Aliquot miracula, sæculo XVII, ante annum tamen hujus XXIV, patrata,
recensentur, et qui tandem Sancti cultus ad universam Ecclesiam
extensus, festumque ejus tunc Coloniae Agrippinae celebratum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

AUCTORE
C. B.

acceptum id Brunoni retulisse, itaque sese hunc invocasse confessa videtur; quod cum ita sit, partem equidem in illo seu miraculo seu beneficio, nisi forte, quod tamen non puto, sanctissimæ Dei Genitrici adscribendum potius totum id sit, habuisse Sanctum, admittendum apparet. Ad ea modo, quæ § sequenti expedire statui, progrediamur.

§ II. Aliquot miracula, sæculo XVII, ante annum tamen hujus XXIV, patrata, recensentur, et qui tandem Sancti cultus ad universam Ecclesiam extensus, festumque ejus tunc Coloniae Agrippinæ celebratum fuerit, exponitur.

B
Energumēnus, pulvere ex antro, cui a S. Brunone nomen,

Non pauca pulvere abraso e lapide specus seu antri, in quo, ut nonnulli ex dictis in Commentario prævio § 43 volunt, continuo S. Bruno post suum in Turritanam eremum recessum habitavit, reque etiam vera subinde (ad eundem Commentarium prævium num. 748) commemoratus fuisse videtur, in ægrotantium languidorumque favorem patrari miracula, Surianus in suis ad Brunonis Vitam, a Surio contextam, Annotationibus et Nicolao Riccio de Taberna supra laudato præfatus, sequens seu miraculum seu beneficium, quod pulvere illo adhibito, patratum fuit, e recensione Severi a Neapoli, qui id, ut præmittit, e Basilio Cartusie Turritanæ fratre converso, reique gestæ oculato teste audivit, pag. 561 in medium adducit hisce ipsis Severi verbis: Frater Blasius de Pace ex eadem Serra oppido vicino ad milliari, monasterii (S. Stephani de Nemore) conversus, professus ejusdem, Deo permittente, a maligno spiritu obsessus misere vexabatur. Cui V. Prior prædictus (Ludovicus Suespeckh nimium) summa, qua præditus erat, caritate compatiens, cupiens ovem suam ab invasione infernalis lupi eripere, sciens etiam, genus quoddam dæmoniorum non nisi oratione et jejuniis ejici, tribus diebus pane et aqua dumtaxat victitavit, atque, aliis negotiis intermissis, solum orationi vacans permansit. Post tertium diem, accuratori generali peccatorum confessione præmissa, in sacrarii altari, in quo in fabrefacto loculamento, ebano argentoque permixto varie cælato, asservantur caput S. P. Brunonis in argenteo simulachro, et aliæ Sanctorum reliquiæ, Missam quoad devotius potuit, celebravit, præsentem fratre Blasio arreptitio et prædicto fratre Basilio.

adhibito, liber evadit,

16 Post Missam ventum est ad exorcismos, et cum dæmon egredi cunctaretur, recordatus est P. Prior lapidis specus S. Brunonis, ac statim mandavit F. Basilio, ut, conscenso equo, quantocumque lapidis pulverem, e specu sumptum, ad se perferret. Qui jussa complens, cum, accepto inde pulvere, domum rediret, in medio itinere derepente ventum validum contra se irruentem sensit. Quo violenter ex equo excussus in terram male acceptus decidit. Eodem momento dæmon, in cachinnum solutus per os arreptitii in hæc verba prorupit Calabrorum

dialecto: At come buono conzato se ne terra! D quæ Latine sonant: At quam bene acceptus redit. Ita mihi præcise referente eodem fratre Basilio; equo sine sessore recta ad monasterium redeunte, homines ad prostratum, ut existimarent, nec e terra adhuc surgere valentem, excurrerunt, domumque reduxerunt. A quo accepto pulvere atque contra dæmonium adhibito, illud exire ab homine coegit, ac statim liberatus ad obitum usque incolumis permansit. Obiit vero postea 4 Aug. MDCCXXV. Cum Ludovicus Suespeckh, qui, dum Turritanæ S. Stephani et S. Brunonis Cartusie Prior esset, dæmonium, pulvere ex lapide antri S. Brunonis adhibito, e fratre Blasio energumeno, uti hic narratur, cepulit, Prior primum, quemadmodum apud Surianum loco cit. Severus a Neapoli docet, anno 1608 fuerit creatus, annoque 1611 obierit, oportet, ut tempore, inter utrumque hunc annum medio, prodigium istud acciderit; quare cum forte etiam annum 1609 præcesserit, visum est id hic præmittere aliis adhuc recensendis miraculis, quæ vel hoc ipso anno vel serius evenere.

17 En adeo nunc unum, quod anno 1609 accidit, quodque, licet non pulvere, e Brunoniani antri lapide accepto, Sancti tamen patrocinio fuit patratum. Hisce exstat apud Surianum pag. 565 et seq. verbis expressum: Sub eodem P. Priore (monasterii S. Stephani Ludovico Suespeckh) anno MDCCX, cum ad monasterium vectaretur magnus lapis, e vicina lapidicina excisus, quadratus, octo vel amplius palmos habens undique in longitudine, et unum fere cum dimidio diametrale, usui futurum pro tabula summi altaris ecclesie, tanti ponderis, ut a pluribus boum jugis supra lignea machina ægre advehi potuerit, et multus ad visendum populus accederet, quidam David Muller Brandenburgensis, in lapide et ligno egregius sculptor, qui suæ artis admiratione digna multa emblemata ex lignorum segmentis coagmentatis versicoloribus effecit in hoc monasterio, quique præfatæ machinæ structor et præfectus operis aderat, cum medio itinere flexo poplite currum adaptare vellet, ac subtus aspiceret, altera ex rotis tibiam illius adeo valide pressit, ut in terra, penitus humo cedente ponderi, absconderetur, ipso David clamante, S. Bruno, opem fer mihi; cumque plurimi commiserationis ergo accurissent, tibiam ejus comminutam existimantes, inventa est aliquantulum in nervis læsa, quæ etiam paulo post perfecte curata est. In eodem loco præfatus sculptor ædiculam seu parvulam capellam, in colle sitam, suis sumptibus erigendam ad rei futuram memoriam curavit, quæ adhuc exstat. Duobus hisce jam relatis atque apud Surianum exstantibus miraculis aliud modo subjungo, typis hactenus, quod sciam, non subjectum, quod in S. Brunonis imagine Cavallione, seu, ut ab aliis scribitur, Cavallione, episcopali Vindascini in Provincia ad Sedem Apostolicam spectantis comitatus civitate, anno 1610 patratum est, quodque cum Majoribus nostris e magna Cartusia anno 1668, uti, quam ei adscripserunt, notitia me docet, fuit communitatum.

18 Sequentibus hisce verbis describitur: Anno Domini MDCCX, mense Augusto, Alexander Maurissius, civis Cavallionensis, visa tabella quadam in choro PP. Capucinatorum Cavallionensium, in qua recenter a patre Bernardino effigies sancti Ludovici, episcopi Tholosani ejusdem Ordinis S. Francisci

aliisque aliud, invocato Sancto, insigne beneficium consequitur.

E

F

Imago, in qua Sancto alienus habitus, proprio deleta, fuerat apictus.

A (*S. Francisci Assisiensis nimirum; neque enim sac. xiii, quo S. Ludovicus Tholosanus floruit, Capuccini adhuc inveniebantur*) professi, deformata fuerat, illius elegantia supra modum delectatus et captus, accessit ad patrem Fabianum de Sault sibi familiarem, instantissimeque petiit et ab eo obtinuit, ut imagunculam sancti Brunonis hic appensam, quam pro sua in eum antiqua devotione asservabat, superductis coloribus opera dicti patris Bernardini in similem sancti Ludovici representationem delinearet; huic igitur operi xx ejusdem mensis primam admovent manum P. Bernardinus et imaginis fundum indico pro more oblinere aggreditur. Verum cum opus ob exiguitatem displiceret, superveniens cuidam pictori, nomine l'Empereur, tradit penicillum, rogatque, ut illud jam bene inchoatum adinstar imaginis sancti Ludovici absolvat, acquiescit pictor et imaginis fundum atque ipsum in cruce pendente Salvatorem subjectamque calvariam atra fuligine oleo subacta inficit, candidam sancti Brunonis vestem in leucophaeam demutat, capitium producit, manicas substringit, pro cuculla cannabinam plagulam assuit, totam denique imaginem, demptis Pontificiis insignibus, pedo scilicet ac mitra, sanctique Brunonis capite, in aliam transfiguratur. Porro, advesperascente multum jam die, sic affectam tabellam recedens P. Bernardino relinquit; qui sequenti die, mane facto, alieni operis curiosus explorator, dum imaginem propius intuetur, haeret attonitus, et inusitato successu percussus, vix oculis suis credit, nullus penicilli ductus, nullum coloris, nullum indici vestigium, pura omnia et veluti spongia detera existunt, sola sandaracha, velut in perpetuum rei gestae monumentum, sed integris prioribus lineamentis, remanserat, sicque sanctus Bruno, rejecto ascitio schemate et colore, in veste nativa candidus apparebat. Ergo inter pavorem et gaudium dubius pater Bernardinus ad patrem Andream d'Arles cœnobii Guardianum accurrit, rem omnem communicat, sigillatim exponit, imaginem exhibet.

priori statui
miraculose
restituta in-
venitur.

B 19 Certatim omnes e domo Patres, audita rei novitate, adsunt, sciscitantur, audiunt, imaginem explorant, et una voce, ingens id esse miraculum, exclamant. Adest quoque Josephus l'Empereur pictor, promissi memor, pensum absoluturus, sed a patre Bernardino, quod acciderat, miraculum edoctus, prohibetur ultra manum operi (quando id inauspicato cesserat) adhibere, aut ullam deinceps alicujus Sancti effigiem in alterius commutare aggredi. His igitur omnibus visis et auditis, non sine rubore et metu dominus Maurissius imaginem, sibi restitutam, summa cum veneratione recipit, eandemque tandem, a multis visam et religiose spectatam, D. Dionysio Saily, Priori cartusiae Bonipassus, dono dedit. Extat de ea re authenticum instrumentum, a reverendo officiali et vicario Generali reverendissimi episcopi Cavallicensis, Alexandro Maurissio, Josepho l'Empereur et Joanne Baptista Gemifrem notario et scriba Curiae spiritualis Cavallicensis subscriptum et sigillo episcopali munitum, quod una cum praedicta imagine, supra exhibita, Cartusiam ab eodem D. Dionysio transmissum in tabularii domus integrum asservatur. *Majores nostri, qui, quemadmodum supra jam indicavi, sese e Cartusia Majori conceptam hisce verbis miraculi, in S. Brunonis imagine patrati, relate Octobris Tomus III.*

tionem accepisse, in margine adscriperunt, notula apposita etiam monent, sese et illam Sancti imaginem, et ipsum instrumentum authenticum, cujus sub finem jam datae relationis mentio fit, in sacello, S. Brunoni in Cartusia Majori sacro, vidisse, cum ibi anno 1662 versarentur. Porro imaginis illius exemplar ad Majores nostros una cum miraculi relatione missum fuisse, e verbis, quibus haec initio et sine concipitur, apparet; verum ego id, quod alioquin ari incisum lectori hic exhiberem, inter sepositas de S. Brunone notitias invenire haud quivi. Unum modo adhuc, quod miraculis, a Sancto factis, apud Surianum accensetur, quodque annum 1624 praecessit, studioso lectori, antequam ad alia, ad gloriam Sancti posthumam spectantia, sermonem convertam, hic exhibeo.

20 His verbis exponitur: Anno MDCXXIII, cum esset Prior D. Joannes Manduci de Seminaria oppido diocesis Melitensis, qui sacella SS. Stephani et Brunonis, sita in transversa parte ecclesiae sub tholo, marmoribus versicoloribus Roma magno sumptu advectis exornanda curavit, coaptandorum marmorum causa venit etiam huc inde quidam Gaspar marmorarius, qui, humani generis hoste suggerente, et carnis fomite titillante, quadam die cum alio ejusdem artis socio, dicto Michaele Siculo, intra ecclesiam S. Mariae (*De Turri nempe*) solus cum eo de certa muliere ad inhonestam sollicitanda verba miscebat prope parvam januam ad dextrum latus dicte ecclesiae, tuncque repente audiunt, quatuor validis ictibus pulsari gradus, tunc ligneos, dein vero lapideos factos, quibus ab exteriori parte ecclesiae ascenditur ad chorum super atrium ecclesiae constructum. Ad quem strepitum exteritus Gapar egressus est foras per eam lateralem januam, ac clare conspexit terga monachi nostro habitu induti vicinum nemus petentis ac penetrantis. Ex cujus aspectu majore timore est percussus, cum probe sciret, monachos nostros nec illa die et hora illic adesse, nec unquam solos eo advenire solere; unde nec vane opinatus est, S. Brunonem fuisse, cui cordi semper fuit, et est honestas ac sanctitudo Dei domum decens. Dein timore compunctus rem totam aperuit D. Mathiae Nucifero professo, et tunc monasterii Sacristae: quo referente, haec in Acta relata sunt. Eodem anno illa mulier interfecta est a cognatis, et Gaspar de nocte, tempore carnisprivii, ad proximam villam divertens graviter est in capite vulneratus, sed brevi convaluit. S. P. N. Brunoni se commendans: qui et me haec scribentem, ut Missam ad illius altare et honorem offerrem, exoravit; quod libenter, nesciens rem occultam esse, praestiti.

21 Cum haec, quae apud Surianum pag. 563 et binis seqq. Severus a Neapoli hic narrat, anno 1625 accidisse, ipsa prodat data hujus relatio, eodemque etiam anno Sancti nostri cultum propagari contigerit, chronologicus, quem sequi statui, ordo exigit, ut de re hac modo hic tractem. Publica S. Brunonis veneratio ab anno 1514, quo fuerat is explicato in Commentario praevio § 47 ritu in Beatorum numerum relatus, apud solos fere Carthusianos locum habuerat, cum tandem, his agentibus, Gregorius XV Papa concessit, ut S. Brunonis festum Missali et Breviario Romano inscribi Officiumque de eo semiduplex die sexta Octobris, in quam illud incidit, ab omnibus ubique fidelibus, qui ad Horas canonicas tenentur, libere ac licite recitari possit. Breve Apostolicum, quo id fecit, Benedictus XIV Papa e Cartusia Majori,

AUCTORE
C. E.

Irreverens in
ecclesiam ter-
rore incusso
alioque modo
punitur.

E

F

Gregorius XV
Papa per Bre-
ve, quod hic

ACTORE
C. B.

uti ipsemet docet, accepit, atque in contexti a se de Servorum Dei beatificatione, et Beatorum canonizatione Operis librum primum intulit; hisce autem ibidem cap. 41 num. 7 verbis concipitur: Gregorius Papa XV ad perpetuam rei memoriam. Domini nostri Jesu Christi, qui servos suos aeternae gloriae premio donat in caelis, vices, quamquam immeriti, gerentes in terris, ex adjuncto nobis pastoralis officii debito procurare tenemus, ut eorundem servorum Christi debita veneratio indies magis promoveatur, et laudetur Dominus in Sanctis suis. Quam ob rem fidelium quorumlibet, praesertim vero sub suavi religionis jugo Altissimo famulantium, votis, quae peculiarem Sanctorum hujusmodi cultum et venerationem respiciunt, libenter annuimus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire.

recitatur, ritu
semiduplici
Sanctum co-
lendi

22 Supplicationibus itaque dilecti filii D. Bernardi Gazii, Ordinis Cartusienensis procuratoris generalis, Nobis humiliter porrectis inclinati de venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium sacris Ritibus praepositorum consilio, quod de caetero perpetuis futuris temporibus festum S. Brunonis, ejusdem Ordinis fundatoris, die vi Octobris, qua in caelum evolavit, in Missali, et Breviario Romano reponi, Officiumque de eo semiduplex ab omnibus ubique fidelibus recitari libere et licite possit et valeat, Apostolica auctoritate tenore praesentium concedimus et indulgemus. Quocirca venerabilibus fratribus patriarchis, archiepiscopis, episcopis, caeterisque ecclesiarum praelatis, in universo terrarum orbe constitutis, praecipimus et mandamus, ut in suis quibusque ecclesiis, provinciis, et diocesis praesentes nostras literas solemniter publicari, et ab omnibus ecclesiasticis personis secularibus, et quorumvis Ordinum Regularibus omnino observari faciant, non obstantibus constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem, ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo alicujus personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die xvii Februarii mdcxxiii Pontificatus nostri anno tertio. S. Cardinalis sanctae Susannae. Ita est, Silvester Spada, illustrissimi et reverendissimi domini Cardinalis vicarii notarius. Locus ✠ sigilli.

impertitam
antea vicia
voce facultatem,
plena-
riamque
omnibus,

25 Apostolico huic Brevis jam praeverat sacrae Congregationis rituum indultum, quo idem, quod per istud hic conceditur, anno 1622 jam fuerat concessum. Exstat id pariter apud Benedictum XIV loco proxime citato, sicque habet: Supplicationi, a domino Bernardo Gazio, Ordinis Cartusienensis procuratore generali, sacrae rituum Congregationi porrectae, eadem Congregatio communi illustrissimorum R. P. assensu inclinata, habita etiam Sanctissimi Domini nostri confirmatione, festum sancti Brunonis, ejusdem Ordinis fundatoris, die vi Octobris, qua in caelum evolavit, in Missali ac Breviario Romano reponi, et Officium de eo semiduplex ab omnibus ubique fidelibus recitari concessit. Illi enim inter Sanctos praecipue universalem Ecclesiae venerationem expostulare videntur, qui sacrarum Familiarum institutores militanti eidem Ecclesiae numquam interitura suffragia reliquerunt. Sign. Franciscus Maria, Cardinalis a Monte. Locus ✠ Sigilli.

Joannes Baptista Rinuccinus secretarius. Hoc D instrumentum, quod, qui illud cum Benedicto XIV. Papa de mandato reverendi patris Ordinis Cartusienensis Generalis, communicavit, Ambrosius Crollet, hujus scriba, xix Novembris anni 1622 datum notat, Cartusianis petentibus a sacra rituum Congregatione fuit indultum, ipsomet annuente, ut recitata, quibus id constat, verba fidem faciunt, summo Pontifice Gregorio XV; ut proinde hic illud ipsum, quod anno 1625 per Breve, num. 21 et seq. recitatur, Cartusianis postulantibus concessit, vix vocis oraculo antea impertuisse videatur. Nec tantum hic Pontifex, ut S. Bruno per universam Ecclesiam cultu publico officii posset, indulsit; verum etiam, quo reipsa, etiam ab iis, qui ad Horas canonicas non tenentur, veneratione congrua honoraretur, indulgentiam plenariam omnibus, qui luce ipsi sacra Cartusianorum ecclesiam visitarent, exigique pro lucrandis plenariis indulgentiis solitas preces ibidem effunderent, propensissime concessit. Exstantes apud Surianum litteras Apostolicas, quibus id fecit, lubet etiam hic transcribere

24 Sequentibus itaque apud hunc Vitae S. Brunonis, per Surium concinnatae, commentatorem verbis concipiuntur: Gregorius Papa XV ad perpetuam rei memoriam. Splendor paternae gloriae, qui sua mundum illuminat ineffabili claritate, pia vota fidelium, de clementissima ejus majestate sperantium, tunc praecipue benigno favore prosequitur, cum devota ipsorum humilitas Sanctorum precibus et meritis adjuvatur. Volentes igitur, omnes et singulas ecclesias monasteriorum monachorum Cartusianorum ubicumque existentium aliquo spiritali munere illustrare, de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum auctoritate confisi, omnibus utriusque sextus Christi fidelibus, vere poenitentibus et confessis ac sacra Communione refectis, qui aliquam ex dictis ecclesiis die festo sancti Brunonis, sexto mensis Octobris celebrari solito, a primis Vesperis usque ad occasum solis festi hujusmodi singulis annis devote visitaverint, et ibi pro Christianorum principum concordia, haeremum extirpatione ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione piis ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus, praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, quod praesentium transumptis etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis et sigillo alicujus personae, in dignitate ecclesiastica constitutae, munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo piscatoris die iii Julii anno mdcxxiii, Pontificatus nostri anno tertio.

25 Surianus, Pontificia hac, qua quamlibet anno 1625 concessit, antequam sequenti, edicto, luce S. Brunoni sacra frequentantibus indulgentia plenaria a Gregorio XV fuit concessa, pag. 266 et seq. recitata Bulla, mox subjungit: Hac autem Bulla, velut classico personante, varii variarum regionum excitati populi, certatim quisque pro sua in sanctum Brunonem religiose observantia, exaggeratum cultum (eodem nempe S. Brunoni) impenderunt, ac deinde narrat, quanta solemnitate ac pompa Sancti festum Coloniae Agrippinae nominatim, Leodii et Lirae in Brabantia celebratum tum fuerit. Ut brevitati studeam,

E
lucē Brunone
sacra Cartu-
sianorum ec-
clesias visi-
tantibus, in-
dulgentiam

F

A *studeam, qui id in priori e tribus hisce civitatibus, quæ Sancto natalis obtigit, factum fuerit, e laudato Sancti Vitæ, per Surium scriptæ, commentatore lectorem edocere dumtaxat lubet. Ac primo quidem, antequam verba, quibus is scriptor rem exponit, huc transcribam, de anno, quo solemnitas ista Colonia Agrippinæ acciderit, nonnulla dicenda sunt, ne quis forte illam, quod litteris Apostolicis, mox recitatis annoque 1625 datis, proxime a Suriano subdatur, hoc etiam anno, quod ex dicendis secus habet, evenisse arbitretur. Solemnitati itaque, quæ, cum Pontificia, quam proxime memoravi, Bulla data fuisset, Colonia Agrippinæ S. Brunonis festum celebratum fuit, prævit edictum, quo Ferdinandus princeps elector et archiepiscopus Coloniensis omnes archidiocesis suæ clericos, ut instans S. Brunonis festum congrua debitaque devotione celebrarent, vehementer hortatus est, nonnullaque eo spectantia præscripsit. Lubet et Monumentum illud, quod inter sepositas a Majoribus nostris de S. Brunone notitias inventi, integrum huc transcribere, tum ne quid, notatu dignum, quod ad gloriam Sancti posthumam facit, præteream, tum quod ex eo, solemnitatem, de qua hic nobis sermo, Colonia Agrippinæ, non anno 1625, sed anno 1624, celebratam fuisse, intelligatur, quemadmodum mox, cum id recitatio, ostendam.*

quod in me-
dium

26 *His verbis concipitur*: Ferdinandus Dei gratia sanctæ Coloniensis ecclesiæ electus et confirmatus archiepiscopus, S. Rom. Imp. per Italiam archicancellarius, et princeps elector, episcopus Paderbornensis, Leodiensis, et Monasteriensis, administrator Hildesheimensis, Corbejensis et Berchtesgadensis, princeps Stabulensis, comes Palatinus Rheni, utriusque Bavarie, Westphaliæ, Angariæ, Bullionis dux, marchio Francimontensis, comes Lossensis, Longiensi, Hornensis, S. Sedis Apostolicæ legatus natus, etc. Venerabili clero et universis, ac singulis Christi fidelibus civitatis et archidiocesis nostræ Coloniensis salutem in Domino sempiternam. Cum Deus Opt. Max. Pater ille misericordiarum pro paterna sua providentia et infinita erga nos caritate suos quibusque locis et temporibus Sanctos varie disperit, ut nobis in caliginoso isto mundo inter tot dogmatum ac morum errores facem præferant, ac in viam salutis æternæ quasi manu ducant, tum vero jugiter hanc nostram Coloniensem ecclesiam oculis suæ benignissimæ misericordiæ respexit, et cæteris orbis terrarum regionibus ac provinciis eminentiorem reddidit, dum clementissime voluit et concessit, ut plurimorum maximorumque Sanctorum parens, alitrix, domicilium et custos esset; quorum nimirum meritis et suffragiis, postquam fidem suscepit, recidiva non fuit, sed in fide stabilis, estque et audit Romanæ Ecclesiæ fidelis filia, aliæque, quæ inde velut e perenni omnium bonorum fonte scaturiunt et derivantur, consequitur. Inter quos sane velut stella matutina refulget sanctus Bruno, magnum Ecclesiæ Dei decus et ornamentum, civis Coloniensis, Colonia nobili Hartenfaust familia natus et educatus, anno partæ salutis post millesimum centesimum primo mortuus; post millesimum quingentesimo decimo quarto a Leone X inter Sanctos relatus, celebrari juxta et sanctissimi Ordinis Cartusiensis (cujus laus est in Ecclesia) fundator et patriarcha. Porro nuper nobis exhibitæ et intimatæ fuerunt litteræ Sanctissimi Domini nostri Gregorii felicis

recordationis Papæ XV super celebratione festi altermemorati S. Brunonis hujusmodi sub tenore.

27 *Hic modo Gregorii XV Papæ, qui anno 1625 die 8 Julii, ac proin, antequam hoc Coloniensis archiepiscopi edictum emitteretur, vita functus est, recitatur Breve, num. 21 et 22 datum, ac deinde pergitur hoc modo*: Nos itaque tum pro ea obedientia, quam debemus S. Sedi Apostolicæ, tum pro religioso nostro affectu et veneratione erga Sanctos Dei, eos præsertim, qui nos et ecclesiam nostram propius contingunt, tenore præsentium auctoritate Apostolica nobis commissa, nec non de consilio et consensu Venerabilis nostri Capituli vobis supradictis litteras Apostolicas notificamus, et pro illarum executione clericos tam seculares quam Regulares enixe in Domino requirimus et monemus, ut diem istum solemniter debita et exemplari cum devotione juxta tenorem supra positi Brevis Apostolici celebrent, aliisque Christi fidelibus suo exemplo præcant, ecclesiarum vero rectoribus, pastoribus, et divini Verbi concionatoribus districte serioque præcipimus et mandamus, ut in festo S. Michaelis, quod incidit in Dominicam xvii post Trinit., xxix Septemb. Christi fidei populo alta et intelligibili voce publicent, et eundem, exposita Sancti vita, diligenter adhortentur, quatenus festum ejus pie ac religiose obeant, haud dubia spe, quod Sanctus iste origine et educatione noster pio in patriam affectu nos gregemque nobis commissum suis apud divinam Majestatem precibus et suffragiis, hisce periculosissimis exulceratissimisque locis ac temporibus, tueri porro et conservare perget: id quod sane eo magis nobis necessarium, quo graviora ab hæresi et a bello circumstant pericula. Quo vero Christi fideles ad debitam venerationem ac devotionem promptius obeundam magis excitentur, significamus præterea et attestamus supra memoratum SS. D. N. Gregorium Papam XV aliis specialibus litteris (perpetuis futuris temporibus valituris) omnibus utriusque sexus Christi fidelibus vere pœnitentibus et confessis ac sacra communione relictis, qui ecclesiam Cartusianorum die festo S. Brunonis, vi mensis Octobris celebrari solito, a primis Vesperis usque ad occasum solis festi hujusmodi singulis annis devote visitaverint, et ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum exstirpatione, ac Sanctæ matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam et Remissionem misericorditer in Domino concessisse.

28 *Quod quidem nos ita declaramus, ut fideles feminei sexus (quibus aditus intra septa monasterii et limina ecclesiæ præclusus est) ante ipsum monasterium sive ecclesiam foris orando easdem indulgentias lucrari possint, et valeant. Cum anno illo, quo Ferdinandus, Coloniensis archiepiscopus, isthoc edictum emisit, Dominica post SS. Trinitatis festum septima decima in vigesimam nonam, uti ipsum illud instrumentum manifestat, Septembris diem inciderit, hocque non anno 1625, sed, ut computanti patebit, anno 1624, quo Pascha die 7 Aprilis ac proin sanctissimæ Trinitatis festum die secunda Junii celebratum fuit, evenerit, edictum illud posteriori hoc anno, quo etiam apud Petrum Cholinum Colonia Agrippinæ eccusum ad calcem notatur, editum fuisse, necesse est. Jam vero, cum id Coloniensi, de qua hic disserimus, solemnitati, ut jam dictum, præverit,*

AUCTORE
C. B.

hic profertur,
prævie emis-
so,

E

F

AUCTOR
C. B.

præberit, consequens est, ut nec hæc ante annum 1624 contigerit; quin autem hoc ipso anno evenerit, dubitandum non apparet, cum equidem haud dudum a præfato edicto locum habuerit, quemadmodum ex ipsis, quibus hoc concipitur, verbis fas est conjicere. Verba modo, quibus ea a Suriano describitur, huc transferamus. *Sequentia hæc sunt: Festum (S. Brunonis nimirum) tota civitas (Coloniensis nempe) solemniter, jucundantiumque in morem celebravit et encæniavit. Totus senatus in cartusia secundum faciem Sanctorum lætum diem egit, tam in choro, quam in trichoro. Universus clerus et omnes omnino aliorum Ordinum Religiosi contesserunt. Et ne sequior sexus se doleret et quereretur exclusum, ante portam pegma et spectanda magnitudinis ara fuit erecta. Quo in loco confortissimæ mulieres Missam et Communionem, concionemque avidis animis exceperunt.*

hic describitur, solemnitate Sancti festum fuit celebratum.

B

29 Phonascorum quoque non defuit in Vesperis utriusque et Missa gratissimus concentus. Processum est subinde per peristylum majus cum ea gravitate pompæque, quæ Sanctos deceret; pone sequente senatu P. Q. Col. in ipso flagrante die festo Missam cantavit baro et canonicus ecclesiam metropolitanam, diaconum egit comes et canonicus, subdiaconum canonicus presbyter. In octavis (nam per totas Octavas confluxus populi non defuit) vicarius serenissimi principis Missam quoque cecinit, cui canonici duo subservierunt, et phonasci tam in Missa, quam in utrisque Vesperis suum officium egregie sane impleverunt. Ut verbo absolvam, ex quo stetit illa Cartusia, nihil illi solemnitati comparabile, nihil æquale vidit. Totius tandem solemnitatis coronidem adjecit ipse serenissimus princeps elector et archiepiscopus, qui post Octavas proxima Dominica cartusiam visitavit, S. Eucharistiam percepit, hospitatusque ea nocte est in pastophorio. *Coloniensis archiepiscopus Ferdinandus hic memoratus Guillelmi V Bavariæ ducis ex Renata Lotharinga exstitit filius, anno 1377 natus, qui, cum patruo suo Ernesto, Coloniensi archiepiscopo, anno 1393 datus fuisset coadjutor, et etiam, anno 1612 vita functo, in Coloniensem successit archiepiscopatum, quem ad annum usque, quo obiit, 1630 optime administravit. Porro verbis proxime recitatis subdit mox Surianus, qui Leodii ac deinde qui Liræ, postquam, ut Sanctus sexto Octobris die per universam Ecclesiam ritu semiduplici colitur, a Gregorio XV Papa anno 1625 fuisset concessum, festiva ejus lux solemniter, a primaria etiam notæ viris, qui Cartusiani Ordinis non essent, fuerit celebrata. Verum cum a verbis, quibus tum peractum in binis hisce civitatibus solemnitatem scriptor ille exponit, recensendis abstinere, brevitate studio, ut jam monui, sit firum, ad alia, quæ ad gloriam Sancti posthumam adhuc spectant, gradum modo facio.*

C

§ III. Fueritne Sanctus anno MDCXXIII a Gregorio XV, an serius dumtaxat a Clemente X canonizatus, examinatur, reliquaque, quæ ad gloriam ejus posthumam faciunt, magisque videntur notatu digna, in medium proferruntur.

Apostolicis litteris, § præcedenti recitatis, quibus, ut S. Brunonis festum die 6 Octobris, quæ ad celos is migravit, Missali et Breviario Romano inscribi, Officiumque de eo semiduplex ab omnibus ubique fidelibus libere ac licite recitari possit, Gregorius XV Papa anno 1625 concessit, æquipollenter canonizatum Sanctum non fuisse, Benedictus XIV Papa in suo, quod Commentarii prævii loco non uno laudavi, de Servorum Dei Beatificatione et Beatorum Canonizatione Opere existimat; ita enim in hoc, lib. 1, cap. 41, num. 6 scribit: Nullo certe pacto dici posse videtur (adi, quæ huc facientia Commentarii prævii § 47 disputata sunt) sanctus Bruno a Leone X canonizatus; sed ejus æquipollens canonizatio, eximii tanti Viri meritis, præclarissimi Ordinis foundationi, continuatæ insignium miraculorum famæ, cultusque concessioni, primum quidem universo Carthusianorum Ordini a Leone X factæ, postea toti Ecclesiæ ad libitum a Gregorio XV, innixa, assignanda videtur summo Pontifici Clementi X, ut ex sequenti decreto colligitur: « Enixis precibus, Sanctissimo Domino nostro Clementi X porrectis per Eminentissimum dominum Cardinalem Nitardum nomine serenissimæ Hispaniarum reginæ, quibus Sanctitati suæ supplicabatur, ut dignaretur concedere, quod Officium sancti Brunonis confessoris, fundatoris Ordinis Carthusiensis, hactenus ab Ecclesia universali sub ritu semiduplici recitatum » (supple ad libitum) « in posterum sub duplici recitaretur ab omnibus utriusque sexus tam secularibus, quam Regularibus, qui ad Horas canonicas tenentur, et remissis a Sanctitate sua ad sacrorum rituum Congregationem, eadem ad relationem Eminentissimi domini Cardinalis Sfortiæ censuit, prædictam gratiam concedi posse, si eidem Sanctissimo Domino nostro visum fuerit, die III Martii MDCLXXIV. Et facta de prædictis Sanctissimo relatione per me secretarium, Sanctitas sua benigne annuit die XIV ejusdem mensis Martii, et anni MDCLXXIV. »

Fuisse Sanctum æquipollenter canonizatum

E

F

51 Ita Benedictus XIV Papa laudatus, S. Brunonem a Clemente X, ac proin non præfatis Apostolicis Gregorii XV litteris, canonizatum fuisse, non obscure docens; ita autem opinatus est, quod, quemadmodum inserta sacrorum rituum Congregationis decreto, quod hic recitat, parenthesi satis indicat, litteris illis cultus præceptum non includatur. Verum Ambrosius Crollet, reverendissimi patris Generalis capitulique Ordinis Cartusiensis scriba, qui easdem litteras, mandante eodem Reverendissimo Patre, cum Benedicto XIV communicavit, aliter prorsus censuit.

a Clemente X, Benedictus XIV existimavit. Verum hæc ejus opinio

Iisdem